

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Fontos támogatásokról tárgyalt Lázár János a Mazsihisz vezetőivel

Magyarország kormánya támogatja a magyar zsidó közösségek hitéleti, karitatív és kulturális tereinek fejlesztését. Orbán Viktor miniszterelnök megbízásából a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) vezetőivel tárgyalt az építési és közlekedési miniszter.

Az egyeztetésen Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke és Lázár János tárcavezető áttekintették a zsidó hitközségeket tömörítő szövetség részben állami támogatásból megvalósuló fejlesztéseit.

A kormány támogatja azokat a beruházásokat, illetve azoknak a fejlesztéseknek az előkészítését, amelyek segítik a hazai zsidóság hitéletének fejlődését, valamint az Európában egyedülálló karitatív és kulturális missziót.

A megbeszélésen döntés született arról, hogy a kormány 2,8 milliárd forintot támogatja Közép-Európa egyetlen zsidó kórháza, a Mazsihisz Szeretetróháza felújításának befejezési munkálatait.

Fennállásának 150. évfordulójára megújulhat az Országos Rabbiképző

Fotó: Ritter Doron

– Zsidó Egyetem (OR-ZSE). A kormány 635 millió forintot szán az OR-ZSE felújításának tervezésére, amelynek részeként a tanzsinagóga, a könyvtár, valamint az oktatási és kulturális terek is megújulhatnak majd.

A találkozón a Mazsihisznek ott-hont adó Budapesti Zsidó Hitközség Síp utcában található székházának felújításáról is tárgyaltak. Magyarország kormánya támogatja a magyar zsidóság legnagyobb vallási szervezete épületegyüttesének felújítását.

Balassagyarmaton jártak az OR-ZSE hallgatói

Az OR-ZSE egyházi/felekezeti közösségszervező szaka kiemelt figyelmet fordít a vidéki zsidóság múltjának és jelenének feltárására annak érdekében, hogy végzettjeink minél szélesebb körű ismereteket és tapasztalatokat szerezhessenek későbbi munkájukhoz. A 2024/25-ös tanév őszi szemeszterében tanulmányaink fókuszában Nógrád vármegye áll. Hallgatónk dr. Goldmann Márta szakfelelős vezetésével Balassagyarmatra látogattak el, hogy megismerjék a város több évszázados zsidó örökségét.

A hitközség és a Kertész István Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Bauer József fogadott minket. Az imaházban tartott előadását követően megtekin-

A temetőben

tették a *Holokauszt emlékezete* című kiállítást. Ezután az ortodox temetőbe vezetett utunk Majdán Béla történésszel, aki a helyi zsidó örökségvédelem és a Kertész István Alapítvány kuratóriumi titkára.

A balassagyarmati magyarországi zsidó temetők közül elsőként nyilvánították védett műemlékké, 3,2 hektáron több mint 3000 sírkő található itt a 18. század elejétől.

A feliratok, a síremlékek formái híven tükrözik a város életében egykoron meghatározó gazdasági, kulturális hatással bíró zsidó közösség szerepét. Innen indult a világhír útjára számos híresség, többek között Michel Gyarmathy, a párizsi Folies Bergère művészeti igazgatója, Gábor József operaezenes, Kondor Béla dalszerző, a magyar kabaré megalapítója, Markó Iván balettművész, Rózsavölgyi Márk zeneszerző, Deli Janka és Deli Rózsi, akik Dolly Sisters néven New York híres művészei lettek.

Köszönet a szervezésért és a fogadtatásért, nagyon sok ismerettel lettünk gazdagabbak!

Baranyi Edit végzős hallgató

Hitközségi Hírek

Nagykőrösi ablakok

A Kol nidré ima megkezdése előtt adták át a nagykőrösi zsinagóga újonnan elkészült földszinti ablakait a közösségnek.

A zsúfolásig megtelt padok előtt dr. Feldmájer Péter előljáró hangsúlyozta, hogy a százéves ablakok cseréje nem túrt halasztást. Az első fázisban az északi és a déli ablakcsoport készült el a Nádas-féle hagyatékából, a földszinti hat ablak mostani cseréjét pedig a Mazsihisz felújítási alapjából kapott támogatás tette lehetővé.

Elmondta, hogy az ablakok túlnyomó többségét vandálok az elmúlt évtizedekben betörték, és akkor a javítás csak köznapi üvegekkel volt lehetséges, de most végre visszanyerték eredeti színüket, sőt, a szakemberek a tönkrement kereteket is műemléki finomsággal rekonstruálták.

Az irattári adatokból nem derül ki, hogy az egyes ablakokhoz kik nyújtottak konkrét adományokat, ugyanakkor azokat a személyeket feljegyezték, akik különböző adományokat adtak a nyílászárókhoz. Az ő nevüket most fel-

tüntették az ablakokon, továbbá azokat is, akik a holokausztot követően sokat tettek a zsinagógáért.

Dr. Feldmájer Péter arról is tájékoztatott, hogy reményeik szerint 2025-ben a templom százéves évfordulójára a maradék hat emeleti nyílászárót is ki tudják cserélni, és akkor nemcsak régi szépségükben ragyoghatnak az ablakok, hanem egyúttal a zsinagógai tér hőszigetelése is teljessé válik.

Az előljáró végezetül arra kérte a jelenlévőket, hogy kívánjanak minden jót az imádságok házában. A felszólításra valamennyi résztvevő Mázsel tov! kiáltással felelt.

Megkésett nekrológ

85 éves korában elhunyt Kozma Imre katolikus pap, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke, a Betegápoló Irgalmasrend korábbi magyarországi vezetője.

Ennyit a száraz tényekről, illetve még annyit, hogy méltán kapta meg a számtalan kitüntetését, elismerést.

S hogy miért az Új Élet-beli nekrológ? Mindazért, amit a zsidóságért tett.

A rendszerváltás környékén, amikor az ilyen-olyan közszolgáltatások már vagy még nem működtek, Fixler Hermannak, az ortodoxia elnökének kérésére a peszáchai macesz- és fűszerszállítmányt a lovagrend teherautói szállították Kárpátjára, biztosítva ezzel az akkor még nagy létszámú ottani zsidóság ünnepi szükségleteit.

Bóka János EU-miniszter: A zsidó örökség nélkül Európa nem lesz többé Európa

Az Európai Tanács (ET) elfogadta a zsidó élet támogatásáról és az antiszemitizmus elleni küzdelemről szóló nyilatkozatot, amelynek különös jelentőséget ad, hogy a dokumentumot az Európai Unió (EU) magyar elnöksége alatt hozták tétő alá. Az ezt ünneplő brüsszeli rendezvényen az Európai Zsidó Kong-

másul, hogy az Izraellel kapcsolatos antiszemitizmus erősödését, amely egyre inkább érinti az európai zsidóságot, az EU tagállamai nyilatkozatban ismerték el. Az Európai Zsidó Kongresszus mindig is igyekezett erre rávilágítani és megjegyezni, hogy ez napjainkban az antiszemitizmus legelterjedtebb

az antiszemitizmus elleni küzdelemről szóló nyilatkozat elítéli az antiszemitizmus riasztóan magas szintjét az EU-ban, és rávilágít, hogy az EU egyértelműen kiáll az antiszemitizmus, a rasszizmus, a gyűlölet és a diszkrimináció minden formája ellen.

A nyilatkozat felszólítja az EU

Forrás: Bóka János/Facebook

resszus (EJC) ügyvezető alelnöke, Raya Kalenova is felszólalt.

„Őszinte köszönetemet fejezem ki a magyar elnökségnek a fáradhatatlan erőfeszítéseikért, amelyekkel ezt a nyilatkozatot tétő alá hozták, különösen egy olyan időszakban, amikor az október 7-i mérszárlást követően az antiszemitizmus világszerte növekszik. Azóta a szörnyű nap óta a zsidógyűlölet világszerte erőszakosan és korlátlanul elszabadult” – mondta Kalenova asszony, akit Bóka János, Magyarország európai uniós ügyekért felelős minisztere kért fel, hogy az európai zsidó közösségek nevében mondjon beszédet.

„Megelégedéssel vesszük tudó-

formája, és hálásak vagyunk, hogy végre a legmagasabb szinten is figyelembe vették ezt a kérdést” – szögezte le az EJC alelnöke.

Bóka János köszöntőjében kiemelte: az antiszemitizmus elleni küzdelem „egész Európa ügye, hiszen a zsidó örökség nélkül Európa nem lesz többé Európa”. Kijelentette, hogy a nyilatkozat elfogadása „az EU számára a helyes lépés volt, hogy fellépjen a gonoszság és a gyűlölet ellen”, és hangsúlyozta, hogy az európai zsidók számíthatnak a magyar kormányra az antiszemitizmus elleni fellépésben, valamint hagyományaik és kultúrájuk ápolásában.

A zsidó élet előmozdításáról és

tagállamai, hogy a lehető leghamarabb fogadjanak el és hajtsanak végre nemzeti stratégiákat az antiszemitizmus elleni küzdelemre, valamint nevezzenek ki nemzeti koordinátort vagy megbízottat, és aktualizálják a meglévő cselekvési terveiket, figyelembe véve az antiszemitizmusnak az október 7-i Hamász-mérszárlást követő növekedését.

A jelentés többek között az antiszemitizmus IHRA-féle munkadefiníciójának használatát, az oktatási intézményekben antiszemitizmus-szal szembeálló zsidó diákok védelmét és támogatását, valamint biztonságuk garantálásának szükségességét is szorgalmazza.

9 770133 350099 2 4021

IZRAELI

SZÍNES

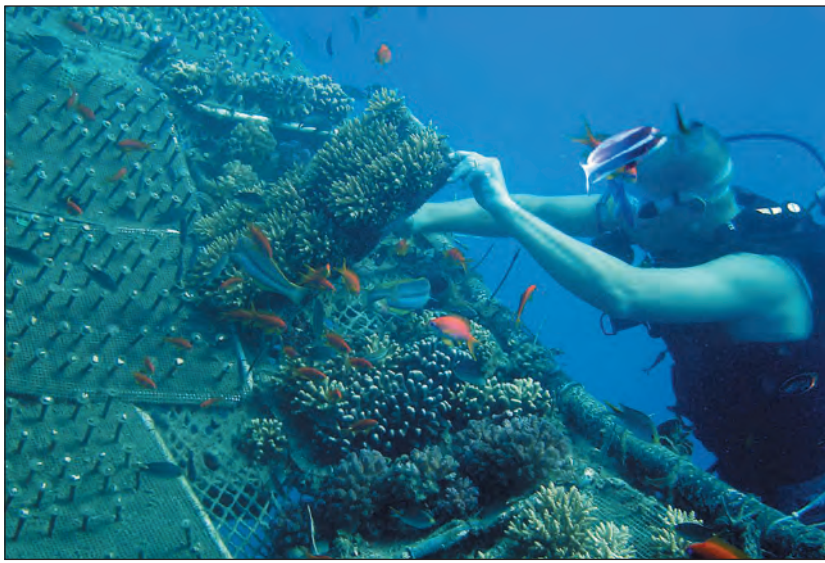
Antibiotikumokat és hashajtókat találtak az Eilati-öböl koralljaiban

Tíz általánosan használt gyógyszer nyomainak találtak az Eilati-öböl sekély és mély vizeiből vett korallokban – derült ki a Tel-avivi Egyetem kutatóinak új tanulmányából.

A szulfametoxazol, a húgyúti és légúti fertőzések kezelésére használt antibiotikumot a mintavételezett korallok nem kevesebb mint 93 százalékában mutatták ki. A *Ynet* beszámolója szerint a kutatást Noa Shenkar professzor és doktorandusza, Gal Navon vezette a Tel-avivi Egyetemen.

„A világon először vizsgáltuk meg a korallokban lévő gyógyszermaradványokat” – mondta prof. Shenkar.

„Kétféle kórkorallból vettünk összesen kilencvenhat mintát az Eilati-öböl sekély vizeiben, 5–12 méteres mélységben és a mély vizekben, 30–40 méteres mélységben, a szabadidős búvárkodás határain túl. Meglehető módon jelen-

tős mennyiségű gyógyszermaradványt találtunk még a mélyebb vizekben lévő korallokban is, amelyek pedig jellemzően kevésbé vannak kitéve a szennyező anyagoknak, mint a sekélyebb vízben élő korallok.”

„A korallzónák létfontosságúak a tengeri biodiverzitás szempontjából. Számítalan faj számára biztosítanak élelmet, menedéket és szaporodóhelyet. Ez a törekeny ökoszisztéma már most is nagy nyomás alatt van az éghajlatváltozás, a szennyezés és a túlhalászás miatt. A gyógyszerek felfedezése a korallzónákban további aggodalomra ad okot, és azt mutatja, hogy az emberi tevékenység még a távoli tengeri környezetet is szennyezi” – mondta a professzor, aki szerint meg kell fontolni egy jobb szennyvíztisztítási módszert a gyógyszerek kiszűrése érdekében.

Biblikus fát élesztettek újra

A Júdeai-sivatagban talált 1000 éves titokzatos magból feltámadt fa az, amit megannyiszor említettek már a Bibliában.

Tudósok felélesztettek egy titokzatos, 1000 éves magot, amelyet a Júdeai-sivatagban fedeztek fel, és a belőle kinőtt fa egy, a Bibliában említett, elvesztett nemzetséghez tartozhat.

A kutatóknak csaknem 14 évükbe telt, hogy fát nővesszenek az ősi magból, amelyet a régészek az 1980-as évek végén ástak ki egy barlangból. A **Sába** névre keresztelt, rejtélyes példány mostanra mintegy 3 méter magasra nőtt, ami azt jelenti, hogy a tudósok végre leírhatják teljes értékű tulajdonságait. DNS-, kémiai és radiokarbon-elemzéseket is el tudtak végezni a fán, amelyek új nyomokat tárnak fel eredetéről.

A mag, amelyből Sába nőtt, **Kr. u. 993 és 1202 közé** datálható. Valószínűleg egy mára kihalt fapopulációból maradt fenn, amely a mai Izrael, Palesztina és Jordánia területét magában foglaló Dél-Levantában létezett, és ez az első ilyen fajta, amelyet ott találtak. A kutatók szerint a teljesen kifejlett példány lehet a bibliai „tsori” – a **balzsam, amelyet a Genézisben, Jeremiás és Ezékiel könyvében a gyógyítással hoznak összefüggésbe** – forrása.

„A bibliai tsori azonossága régóta vita tárgyát képezi” – írták a kutatók a tanulmányban. Az anyag Gileád

történelmi régiójához köthetik, amely a Jordán folyótól keletre, a Jarmuk folyó és a Holt-tenger északi vége között fekszik.

A kutatók azonosították, hogy Sába

Illusztráció

Fotó: Shutterstock

ba a Commiphora nemzetséghez tartozik, amely a **mirha- és tömjénfélék** (Burseraceae) családjába tartozó, amely nagyjából 200 élő növényfajt foglal magában. A Commiphora növények főként Afrikában, Madagaszkáron és az Arab-félszigeten találhatók. Egyelőre nem világos, hogy a Sába melyik fajhoz tartozik, mivel a fa még nem virágzott, és így nem termelt olyan szaporítóanyagot, amelyre a tudósoknak szükségük lenne a részletesebb elemzések elvégzéséhez – írja a **LiveScience**.

A Sába leveleinek és gyantájának

kémiai elemzése kimutatta, hogy a gazdag pentaciklusos triterpenoidokban, amelyek **gyulladáscsökkentő és rákellenes** tulajdonságokkal rendelkeznek, biológiailag aktív vegyületek. A levelek és a szárazak a tanulmány szerint magas szkvaléntartalommal is rendelkeztek, amely egy természetes, **olajos anyag antioxidáns és bőrsimító tulajdonságokkal**.

AcNews

Netanjahu Macronnak: Izrael győzni fog, veled vagy nélküled!

„Izrael addig fog harcolni, amíg a csatát meg nem nyerjük. A mi érdekünkben, a világ békéje és biztonsága érdekében” – üzenté Benjámin Netanjahu Emmanuel Macronnak, miután a francia államfő az Izraelnek küldött fegyverszállítások leállítását sürgette.

A francia államelnök, akit láthatóan kicsit sem érdekel, hogy Izrael egy éve folyamatosan rakétázzák és ágyúzzák Libanon területéről, kijelentette, számára elsődleges fontosságú „a politikai megoldáshoz való visszatérés” a Közel-Keleten, majd követelte, hogy állítsák le a fegyverszállításokat Izraelnek, ne szállítsanak több fegyvert a gázai harcokhoz. Franciaország nem szállít semmit – szögezte le a politikus.

Azt is kijelentette a *TEV* közlése szerint, hogy a libanoni eskaláció elkerülése prioritás. „Libanon nem válhat egy új Gázává.”

Benjámin Netanjahu úgy fogalmazott, hogy Izrael meg fogja védeni magát, és aki ellene fordul, azt a történelem fogja megítélni.

„Ma Izrael hét fronton védi magát a civilizáció ellenségeivel szemben. Gázában harcolunk a Hamász ellen, a vademberek ellen, akik október 7-én meggyilkolták, megerőszakolták, lefejezték és felgyújtották a népünket. Libanonban harcolunk a világ legjobban felfegyverzett terrorszervezete, a Hezbollah ellen, amely október 7-énél is nagyobb mérsárlást tervezett északi határunkon, és amely közel egy éve rakétázza az izraeli városokat. Harcolunk a jemeni hűtik, valamint az iraki és szíriai síta milíciák ellen, amelyek együttesen több száz drón- és rakétatámadást indítottak Izrael ellen. Harcolunk Júdeában és Szamáriában a terroristák ellen, akik civileket gyilkolnának a városaink szívében. És harcolunk Irán ellen, amely nemrégiben több mint 200 ballisztikus rakétát lőtt ki közvetlenül Izraelre, és amely e hétfrontos háború mögött áll Izraellel szemben” – sorolta az izraeli államfő.

Netanjahu megjegyezte, hogy miközben Izrael harcol a barbárság Irán által vezetett erői ellen, minden civilizált országnak határozottan Izrael mellett kellene állnia. Macron elnök és más nyugati vezetők most mégis fegyverembargót követelnek Izrael ellen.

„Szégyelljék magukat! Irán fegyverembargót rendel el a Hezbollah, a hűtik, a Hamász és más csatlósai ellen? Természetesen nem. A terror tengerlye egysége. De azok az országok, amelyek állítólag ellenzik ezt a terrortengelyt, fegyverembargót kö-

vetelnek Izrael ellen. Micsoda szégyen! Izrael győzni fog, a támogatóikkal vagy anélkül. De a szégyenük a háború megnyerése után is sokáig kísérteni fog.”

Netanjahu szerint Izrael azzal, hogy megvédi magát a barbarizmus-szal szemben, a civilizációt védi meg

azoktól, akik a fanatizmus sötét korszakát akarják mindenkire rákényszeríteni.

„Legyetek biztosak benne, hogy Izrael addig fog harcolni, amíg a csatát meg nem nyerjük. A mi érdekünkben, valamint a világ békéje és biztonsága érdekében.”

Hezbollah: Izraelnek nincs helye a térségben

A Hezbollah libanoni síta szervezet ismét tagadta Izrael létjogosultságát az egy évvel ezelőtt elkövetett iszlamista terrortámadás első évfordulóján közzétett nyilatkozatában.

„Izraelnek nincs helye a térségünkben, a társadalmi, kulturális és emberi struktúráinkban” – közölte a fegyveres szervezet.

A szintén iráni támogatást élvező Hamász iszlamista terrorszervezet 2023. októberi támadását olyan „hősies hadműveletnek” nevezte, amelynek történelmi és stratégiai következményei lesznek a Közel-Keleten.

A Hezbollah közölte: az Izrael elleni támadásokat illetően szolidaritásukat fejezik ki a Hamászsal.

A síta szervezet úgy véli, hogy ezáltal „az igazság, az igazságosság és a teljes emberiség” oldalán áll, és Libanont védelmezi.

2023. október 7-én hajnalban a Hamász és más palesztin terrorszervezetek fegyveresei meglepetésszerű támadást indítottak a Gázai övezetből, betörték Izrael déli részébe, ahol mintegy 1200 embert meggyilkoltak, több ezret megsebesítettek, 264 embert elhurcoltak, akik közül 101 még ma is a fogságban van. (*MTI*)

Izrael 1690 embert veszített el az egy éve tartó háborúban

Szomorú adatok a tavaly október 7-i terrortámadás és az azt követő háború halálos áldozatairól. Halottak és túsok, civilek, katonák, férfiak, nők és gyerekek.

A Hamász Izrael elleni, október 7-én elkövetett véres terrortámadása és a nyomában kitört háború az elmúlt egy évben 885 civil áldozatot követelt Izraelben az állami Nemzeti Biztosító most nyilvánosságra hozott adatai szerint. A 885 halálos áldozat közül 581 volt férfi, 304 nő. 53 áldozat volt 18 éven aluli, közülük négy 0 és 3 év közötti gyerek, ketten 3 és 5 év között, hár-

A Beeri kibucban meggyilkolt Sarabi család tagjainak temetése

Fotó: TOI

man 5 és 8 év között, kilencen 8 és 12 év között, nyolcan 12 és 14 év között, és 27 fiatal 14 és 18 év között, olvasható a *Kibic* cikkében.

A terrortámadások és a gázai háború miatt 291 gyerek lett árva és 226 személy özvegyült meg. 1078 szülő veszítette el legalább egy gyermekét, 120-nak közülük egyáltalán nem maradt gyereke. 1880 izraeli maradt testvér nélkül, 12 család szenvedett el egy főnél nagyobb veszteséget (amiben nincsenek benne azok a családok, amelyeknek minden tagját meggyilkolták).

Október 7-én 217 civilt hurcoltak el a terroristák túsoknak a Gázai övezetbe, közülük 143-an jutottak ki a fogságból. 116-an (92 izraeli és 24 külföldi állampolgár) voltak életben, 27 civilnek pedig a holtteste került vissza Gázából. Jelenleg 73 civil tús van még a Gázai övezetben, akik közül 52-en (45 izraeli és 7 külföldi) lehetnek életben. Jelenleg összesen 101 túszt (beleértve a Védelmi Erők tagjait) tartanak fogva már egy éve Gázában.

Az izraeli hadsereg adatai szerint tavaly október 7. óta az Izraeli Védelmi Erők 729 tagja esett el, közülük 347-en a gázai szárazföldi hadműveletek október 27-i megkezdése óta veszítették életüket. 56 katoná válamilyen balesetben halt meg, közülük 28-an „baráti tűz” áldozatai lettek.

A Gázai övezetben a Hamász irányítása alatt lévő egészségügyi minisztérium szerint több mint 41 ezer palesztin veszítette életét a háborúban. A nehezen ellenőrizhető adatok nem részletezik, hogy ebből hány a Hamász-terrorista vagy más megölt fegyveres. A Hamász közlése szerint a halottak háromnegyede nő és gyerek. Nyugati kutatóintézetek nagyjából helyesnek értékelik a 40 ezer körüli számot, ám az arányokat illetően úgy vélik, hogy a nők és gyerekek az áldozatok negyedét tehetik ki.

Az izraeli hadsereg tájékoztatása szerint megközelítőleg 17 ezer Hamász-taggal vagy más terrorcsoport fegyveresével végeztek a Gázai övezetben. További nagyjából 1000 terroristát Izrael területén öltek meg az október 7-i támadást követően.

Lúdtalpa miatt felmentették a katonaság alól a nácik propagandafőnökét

Egyesek szerint a sántaság is szerepet játszott Goebbels harmadik birodalombeli ténykedésében, az ugyanis erős kompenzációs vágyakat ébreszthetett benne. Hogy mi a teljes igazság, nem tudni, azt viszont igen, hogy bicegése miatt ellenfelei előszeretettel nevezték őt patás ördögnek.

Joseph Goebbels 1897-ben született a németországi Rheydtben, harmadikként a hithű római katolikus gyári tisztviselő Friedrich Goebbels és Katharina Maria Odenhausen öt gyermeke közül.

A náci Németország későbbi propagandaminisztere a feltehetően gyermekbénulás következményeként kialakult lúdtalpa miatt mentesült a katonai szolgálat alól az első világháború alatt – mindez ütőkártya volt ellenségei kezében.

Kezdetben nem volt antiszemita

A fiatal Joseph 1922-ben a Heidelbergi Egyetemen német filológiából doktorált, majd irodalmi, dráma- és újságírói tevékenységbe kezdett, az 1920-as években naplóformában írt egy expresszionista regényt is. Miután ezt állítólag senki sem akarta kiadni, újságírással pedig nem tudott elég pénzt keresni, banktisztviselőként vállalt munkát. Noha ekkor még nem foglalkozott politikával, kortársaihoz hasonlóan Goebbelst is elárasztották a nemzeti érzelmek, melyeket az első világháború frusztráló eredményei még inkább felerősítettek benne.

Egyetemi évei alatt egy barátja a szocialista és kommunista eszmékkel is megismertette, majd szépen lassan felsőbb társadalmi rétegekhez igazodó szokásokat vett fel.

Eleinte azonban Goebbels nem volt antiszemita.

Az általa leginkább tisztelt középiskolai tanárai között több zsidó is volt, sőt egy félig zsidó lányt el is jegyzett. Azt, hogy melyik párthoz csatlakozzon, egy véletlen döntötte el – no és 1924, amikor is barátságot kötött egy csoport nemzetiszocialistával.

Ekkor figyelt fel rá Hitler

Téhetséges szóknokként a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP) Elberfeld körzetének kerületi vezetője lett, valamint egy kéthetenként megjelenő nemzetiszocialista magazin szerkesztője. Két évvel később, 1926 novemberében Hitler kinevezte a berlini körzet vezetőjévé. Goebbels ezt annak köszönhette, hogy egyesek választott Gregor Strasser és Hitler, az NSDAP „baloldali” antikapitalista és „jobboldali” vezetője közötti konfliktusban. Goebbels ezután Berlinben elkezdte erősíteni a náci hatalmat, mígnem Hitler 1933 januárjában hatalomra jutott. 1928-ban Hitler a *Der Angriff* – A támadás – című lap alapítójaként és szerkesztőjeként az NSDAP egész Németországra felelős propagandafőnökévé nevezte ki Goebbelst, aki elkezdte megteremteni a Führer-mítoszt, valamint bevezette a pártünnepségek és felvonulások rítusait, amelyek döntő szerepet játszottak a tömegek nácizmusra való áttérítésében.

Emellett szónoklataival folyamatosan terjesztette a propagandát.

A leghűségesebb náci lett a propagandaminiszter

A nácik hatalomra jutása után Goebbels átvette az országos propagandagépezet irányítását. Létrehozták számára a Német Birodalmi Közmegvilágosodási és Propagandaügyi Minisztériumot, és ő lett az újonnan

A propaganda mellett a sajtót, a színházakat és a zenét is irányította

Fotó: Bettmann

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Belgium

A Hamász múlt év október 7-i terrortámadásának a világ számos országában súlyos következményei vannak. A közösségi médiában mindenütt felerősödtek és megszorodtak az antiszemita támadások. Yves Oschinsky, a Belgiumi Zsidó Szervezet Koordinációs Bizottsága (CCOJB) nevű elnöke kijelentette, hogy „sok zsidó eltávolítja a mezüzt és leveszi a névtáblát lakása ajtajáról”. Támadások történtek vallási épületek és magánlakások ellen is. A zsidó közösség fél az inzultusoktól, és megkérdőjelezi a helyét, a jövőjét.

Az antiszemitizmus elleni tevékenységgel foglalkozó Jonathas Intézet az Ipsos Intézettel készült közös tanulmánya szerint az antiszemita előítéletek jelentősen befolyásolják a belga társadalmat. Viviane Teitelbaum, a Jonathas Intézet főtitkára hangsúlyozta, hogy sokan a második világháború eseményeivel próbálják összehasonlítani Izrael terrorizmus elleni harcát Gázában, de ez teljességgel elfogadhatatlan.

1939-ben 80.000 zsidó élt a nyugat-európai országban. A nácik 24.900 üldözöttet a Mechelenben lévő tranzitárbortban gyűjtöttek össze, ahonnan Auschwitzba szállították őket. A végső megoldás színhelyéről csak 1.123-an tértek vissza. Jelenleg mintegy 40.000 hitestvérünk él Belgiumban, elsősorban Antwerpenben és Brüsszelben. A közösség színes és multikulturális.

Svédország

Landskrona város önkormányzata elhatározta, hogy a helyi múzeumban külön részleget állítanak fel az 1943 októberében Svédországba menekült dán zsidók emlékére. A menekültek közül számosan Landskronában és a szomszédos Venben találtak átmeneti otthonra. Sok helyi lakos segített az elhelyezésükben és a gondozásukban. A város vezetése korábban jelezte, hogy kész befogadni a holokausztmúzeumot, ami végül Stockholmba került.

Torkild Strandberg, az önkormányzat elnöke kijelentette, hogy „történelmünknek ez a része a feledés homályába merülhet, ha nem adjuk tovább az utódainknak”. „Szeretnénk felhívni a figyelmet Landskrona sze-

repére az európai és a svéd történelemben.” Az előzetes tervek szerint a kiállítás 2026 júniusa és 2029 szeptembere között lesz nyitva.

A megszállók 1943. október elsejére tervezték a dán zsidók összegyűjtését, de az ellenállási mozgalom és helyi polgárok segítségével a 7.800 fős közösség 7.220 tagját sikerült hajókon az Oresund szoroson keresztül Svédországba menekíteni. Ez volt az egyik legnagyobb ellenállási akció a megszállókkal szemben a második világháború idején, ami lehetővé tette a dán zsidók 99 százalékának megmenekülését. Az országban maradt 464 hitestvérünket a nácik Theresienstadtba deportálták.

Spanyolország

A 63 éves David Obadía, a Spanyolországi Zsidó Hitközség Szövetségének (FCJE) áprilisban négy évre megválasztott elnöke a közelmúltban interjút adott a Radio Marca Málaga munkatársának. Obadía hangsúlyozta, hogy brutális antiszemita hullámmal kell szembenézniük. A zsidók aggódnak, nem tudnak békében élni. Igyekeznek észrevételnek maradni, nehogy leköpjék őket, és beazonosítás céljából horogkeresztet fessenek a lakásuk ajtajára. Az elnök kijelentette, hogy a gyűlölködés miatt számos zsidó fiatal nem tud nyugodtan és biztonságosan iskolába, egyetemre járni.

Obadía szerint sok jó ember van Spanyolországban, akik szolidárisak a zsidó néppel és az ott élő zsidókkal. Példaként említette az afrikai kontinensen lévő Melillát és jelenlegi lakhelyét, Torremolinost, ahol mindig békésen éltek egymás mellett a három monoteista vallás hívei. Obadía elnöki programjában kiemelt helyet kapott a párbeszéd, a békés együttélés, a sokszínűség és a multikulturális szemlélet.

Spanyolországban mintegy 45.000 hitestvérünk él.

Csehország

A közelmúltban a Spanyol Zsinagógában megemlékeztek arról, hogy a prágai Zsidó Múzeum 30 éve került vissza a zsidó közösség gondozásába. Az ünnepi műsorban a harmincas évek lengyel dzsesszenéjétől a cseh-német kabaréjelene-tekig sok minden elhangzott, ami

alakult Kultúrkamara elnöke. Ebben a pozícióban nemcsak a propagandát, hanem a sajtót, a rádiót, a színházakat, a filmeket, az irodalmat, a zenét és a képzőművészeteket is irányította.

Szerelmi viszony egy színésznővel

Goebbels befolyása 1938-ra csökkenni kezdett, amit annak tulajdonítanak, hogy viszonyt folytatott Lída Baarova csehszlovák filmsztárral, aki miatt majdnem a családját is elhagyta.

Feleségével, Magda Ritschellel 1931-ben házasodott össze, kapcsolatukból hat gyermek született.

Szerepe a második világháború kitörésekor alig változott. Propagandamestersége különösen nyilvánvalóvá vált a sztálingrádi és afrikai vereségek után. Goebbels nem hamisította meg a helyzet tényeit, éppen ellenkezőleg: propagandája – amit személyesen és szünet nélkül végzett a sajtóban és a rádióon keresztül – főként a győzelem reményéről szólt, történelmi párhuzamokkal és idézettel alátámasztva.

„Túl későn”

Goebbels munkája különösen hatékony volt a hátszág erőfeszíté-

seinek fokozásában: a totális háború szószólójává vált. Több sikertelen kísérlet után a Hitler elleni 1944. július 20-i merénylet közelebb hozta céljaihoz: augusztus 25-én „a totális háború birodalmi meghatalmazottja” lett – de mint rövidesen keserűen megállapította: túl későn.

Kancellár lett Goebbels – egy napra

Adolf Hitler 1945. április 30-i öngyilkosságával Goebbels a Reich kancellárja lett, vezére végrendelete alapján. A Hitler mellett a végsőkig kitartó Goebbels a Führer halálának másnapján, május 1-jén végrehajtott egyetlen hivatalos kancellári intézkedését: utasította Hans Krebs vezérkari főnököt, hogy fehér zászlóval kezdeményezzen tárgyalásokat a tűzszünet feltételeiről. Vasziliy Ivanovics Csujkov altábornaggal, a Berlinben harcoló 8. szovjet gárdahadsereg parancsnokával.

Mivel azonban a szövetségesek már korábban megállapodtak abban, hogy feltétel nélküli megadásig folytatják a harcot, a tárgyalás eredménytelenül zárult. Goebbels aznap este tragikus elhatározásra jutott, amely az egész családja halálát jelentette.

Hrdina-Bárány Zsuzsi / Dívány

mutatta a zsidók hozzájárulását Közép-Európa művészetéhez és kultúrájához.

A múzeumot 1906-ban Salomon Hugo Lieben történész és August Stein városi tanácsos a zsidó kegytárgyak összegyűjtésére és megőrzésére alapította. A német megszállás után, 1939-ben a múzeum tevékenysége megszűnt, és a nácik a Cseh-Morva Protektorátusban összerabolt könyvek, hanglemezek és vallási tárgyak tárolására egy új Központi Zsidó Múzeumot hoztak létre. 1950-ben a hatóságok a múzeumot államosították, csökkentették a kiállítási lehetőségeket, és szűkítették a nemzetközi együttműködést a külföldi társintézményekkel. 1989-ben, a bársonyos forradalmat

követően a múzeum tevékenységének korlátai megszűntek, és visszatérhetett eredeti tevékenységéhez.

Kovács

Belgium. Yves Oschinsky: Sok zsidó eltávolítja a mezüzt és leveszi a névtáblát lakása ajtajáról

Svédország. Az Oresund szoroson keresztül menekülő dán zsidók

Spanyolország. David Obadía szerint sok jó ember van Spanyolországban, akik szolidárisak a zsidó néppel

Csehország. A prágai Zsidó Múzeum a bársonyos forradalmat követően visszatérhetett eredeti tevékenységéhez

Felavatták Benedek István Gábor (BIG) emléktábláját

Egykori lakóhelyén, az Újlipótvárosi Pozsonyi utca 32. szám alatt felavatták Benedek István Gábor (1937–2022) író, újságíró emléktábláját. A megemlékezést a XIII. kerületi önkormányzat szervezte, az emléktáblát az író özvegye, Benedekné Köves Hajnalka és dr. Tóth József, a kerület polgármestere leplezte le.

A megemlékezésen Szepes Erikának, a Nagy Lajos Irodalmi és Művészeti Társaság elnökének megemlékező beszédét Rácz Attila színművész olvasta fel, az író- és újságíró-társadalom nevében Kácsor Zsolt író méltatta Benedek István Gábor életművét és személyiségét. A rendezvényen bejátszás hangzott el abból az interjúból, amelyben BIG a lakóhelyéről, Újlipótvárossal beszél nagy-nagy szeretettel. A koszorúk elhelyezése után Benedekné Köves Hajnalka köszöntö meg az önkormányzat és minden résztvevő segítségét, hozzájárulását az emléktábla elkészítéséhez és felavatásához. Az alábbiakban Kácsor Zsolt beszédét közöljük.

Ma itt állunk, hogy közösen emlékezzünk Benedek István Gáborra, az íróra, az újságíróra, a barátára, aki két évvel ezelőtt távozott közülünk. Szerencsés vagyunk, hogy személyesen ismerhettük őt, és szeretném remélni, hogy az utódaink, akik évtizedek múlva megállnak majd e tábla alatt, remélhetőleg tudni fogják, hogy ez a jel arra az emberre emlékeztet, aki a tótkomlói Tórárt írta. Szeretném remélni azt is, hogy az utókor számára BIG rendkívül szívélyes személyisége átviláglik majd azokban a sorokban, amelyek ebben a házban születtek, ahol kedves barátunk oly sok éven át alkotott, élt és szeretett.

„Emlékezzél meg az egész útról, amelyen vezetted téged az Örökkévaló, a te Istened e negyven éven át a pusztában, hogy sanyargasson téged, megkísértsen téged, hogy megtudja, mi van a szívedben, vajon megőrzöd-e parancsolatait vagy nem?”

Bizonyára tudják, hogy szent könyvünkben, a Tórából idéztem, s tudják azt is, hogy Benedek István Gábor valóban bejárta a maga pusztáját. Életútja nem volt mentes a megpróbáltatásoktól, a nehézségektől, a tragédiáktól, és ő mindig hittel, kitartással és derűvel nézett vissza arra a világra, amely nyolcvan éve az elpusztítására tört. Úgy járt a világban, olyan mosolygó arccal, mint aki tudja, hogy akinek az írás a fegyvere és az Örökkévaló a pajzsa, az nem győzik le soha.

Megint a Bibliát idézem, ezúttal a Példabeszédek: „És láttam, hogy nincsen jobb, mint hogy örüljön ember a műveivel.” Igen, BIG ebben az értelemben boldog ember volt: számára az írott szónak megvolt a maga szentsége. A világ dolgai iránti olthatatlan kíváncsiság hajtotta. Íróként, újságíróként egyaránt a legmagasabb színvonalat képviselte, publicisztikai éleslátásról, mely emberismeretről tanúskodnak, míg irodalmi művei – regényei, novellái, esszéi – az emberi lélek mélységeibe vezetnek el az olvasót. Stílusa egyedi: egyszerre könnyed és gondolatgazdag, humoros és megrendítő. De művei nemcsak szórakoztatnak, hanem tanítanak is, hiszen amit átad nekünk, az nem más, mint a jó és a rossz örök harcának dokumentuma.

A társalgás volt a másik szenvedélye. Órákon át tudott beszélgetni a legkülönbözőbb témákról, a politikától a művészetten át a mindennapi élet apró örömeiig. De nem monológokat mondott, hanem mindig kész volt meghallgatni másokat, kész volt segíteni és tanácsokat adni. Számára a kommunikáció nemcsak egyszerű információcsere volt, hanem a lelkek találkozása is.

Nem csoda, hogy az ő jelenlétében egy-egy órácskára mindig elhittük, hogy a világ mégiscsak remek hely, hiszen BIG különösen kedves, szívből jövő melegséggel megáldott ember volt, akinek a derűs mosolya azt üzenete: „Nincs nagy baj, öregem, fel a fejjel!”

Ebben az országban, ahol az érdektelenség és a közöny oly sokszor megkeseríti egy alkotó életét, nagy dolognak tartom, hogy BIG még életében megkapta azokat az elismeréseket, amelyekre méltó volt. Szülővárosa, Tótkomlós és Bécs-Gerasdorf a díszpolgárává választot-

ta. A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (Mazsike) a Magyar Zsidó Kultúráért életműdíjban részesítette, a Nagy Lajos Irodalmi és Művészeti Társaság pedig emlékéremmel tüntette ki. Megkapta a Rózsa Ferenc-díjat, az Aranytollat, a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét és a nemzetközi Mensch-díjat. Tegyük hozzá, mindezt messze nem érdemtelenül.

Hiszen ő nemcsak a hivatásának élt, hanem szívügyének érezte a közösségért végzett munkát is, így részt vett olyan fontos társadalmi szervezetek munkájában, mint a NÜB – a Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete.

Végül, de nem utolsósorban, BIG számára rendkívül fontos volt a zsidósága. Mélyen hitt a zsidó közösség erejében, hagyományaink, kultúránk, történelmünk példátlan voltában. „Halld meg, Izrael! Az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlen!” BIG számára ez az egyetlen Isten nemcsak vallási fogalom volt, hanem az élet értelme, a mindenség alapja, a reménység magva. Zsidó identitása meghatározta gondolkodását, írásait; a holokauszt traumájának feldolgozása, a zsidó hagyományok, a hit és a közösség erejének bemutatása végigkísérte írói pályáját.

Kedves BIG! Hiányzik bölcsesség, humorod, a veled való beszélgetések derűs hangulata, de emlékedet örökké megőrizzük szívünkben. Az emléktábla, amit ma itt elhelyezünk, nemcsak a fizikai jelenlétre emlékeztet majd, hanem arra a szeretetre is, amit tőled kaptunk. Szeretném hinni, hogy sokan vagyunk, akik ezt a szeretetet viszonzhattuk. Köszönöm, hogy voltál nekünk!

Legyen áldott az igazak emléke!

Szinvar kézírásos rendelkezései a túszookról

Az Al-Quds palesztin újság közzétette a „Szinvar végakarata harcsohhoz a terepen” című dokumentumokat, amelyeket állítólag saját kezűleg írt, és szerepelnek benne a Gázai övezetben fogva tartott túsok is. A Ynet hírportál szerint a dokumentumok valószínűleg több mint egy éve, még az első – és eddig egyetlen – túsalku előtt készültek.

Az újság három dokumentumot közölt az időközben likvidált Jahja Szinvar Hamász-vezér kézírásával, amelyek állítólag utasításokat tartalmaznak a terrorszervezet terroristainak a túsok védelmére, valamint 11 tús nevét is, akik mindegyike kiszabadult azóta a gázai fogságból.

Az első dokumentum a Koránból olyan verseket tartalmaz, amelyek a túsokkal való bánásmódra utalnak, Szinvar pedig a Hamász terroristáihoz intézett felhívásában hangsúlyozza: „Vigyáznunk kell rájuk, fontos ittókártyáink.”

A második dokumentum a túsokra vonatkozó adatokat tartalmaz, beleértve az életkorukat, a nemüket és azt, hogy katonák-e vagy civilek. A túsok közül, akiknek pontos fogva tartási helyszínei nem derülnek ki, öt 60 év feletti férfi, tíz 60 év alatti férfi, három katona, három 40 év alatti nő, akiket X-el jelöltek, azaz halottként, és négy 40 év feletti nő. Összesen 25, ebből 22 él.

A dokumentum szerint a Gázai övezet középső részén 25 túszt tartottak fogva, köztük hat aktív katonát, tizenkét tartalékost, akik közül a legidősebb 53 éves, és hét fiatal, 21 és 27 év közöttiek. Rafahban, legalábbis e jelentés szerint, két 60 év feletti férfi és négy beduin (egy 55 éves, a többi 18 és 22 év közötti) volt. A gázai körzetben hat katona, egy katonanő, három tartalékos, négy fiatal, egy 66 éves férfi és egy beduin volt. A dokumentum szerint összesen 71 túszt tartottak fogva.

A még mindig fogságban lévő túsok egy csoportja

A harmadik dokumentum egy listát tartalmaz a túsok nevével, akik többsége időközben kiszabadult a fogolycserével egybekötött tűzszünet során: Nili Margalit életkora (41) és szakmája – ápolónő – megjelölésével; Tamar Metzger (78.); Rimon Kirsh (36, feltüntetett, hogy beteg); Jelena Trufanov (50, megjelölve, hogy „orosz”, vagyis orosz állampolgársággal rendelkezik); Noralin Badabila (60, „filippínó/izraeli”); Irena Tati (73, „Oroszország”); Judith Raanan (49, „amerikai” – még a túsalku előtt elengedték); Meirav Tal (53); Ada Szagi (75), Ofelia Roitman (77), Ditza Heiman (84).

Az újság nem részletezte, hol találták meg az iratokat, és nem közölték részleteket a megszerzésük módjáról sem.

(Forrás: Új Kelet)

A tiszt és a tábornok dialógusa a harcásatról

A moszkvai Zsukov katonai akadémián az orosz vezérkari főnök bevéde után megkérdezte az egyik tiszt, hogy ha lesz harmadik világháború, akkor Oroszország részt vesz-e benne.

A vezérkari főnök azt válaszolta: Igen.

A tiszt tovább kérdezett: És ki ellen fogunk harcolni?

A vezérkari főnök így válaszolt: A NATO és valószínűleg Kína ellen is.

A tiszt elgondolkodott, és aggodalommal kérdezte: De tábornok úr, kétféle emberről beszélünk 150 millió orosz ellen. Hogyan fog ez sikerülni?

A vezérkari főnök habozás nélkül válaszolt: A Közel-Keleten van egy Izrael nevű kis ország 8 millió zsidóval, akik minden háborút megnyertek eddig 300 millió arab ellen. Ebből látszik, hogy nem a mennyiség a fontos, hanem a minőség!

A tiszt egy kicsit gondolkodott, majd megkérdezte: És mondja, tábornok úr, van ehhez nekünk elég zsidónk?

Meghívó

Az Élet Menete Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a 2024. évi „Élet Menete – Kézdy György-díjak” ünnepélyes átadására, valamint az azt követő **filmbemutatóra.**

2024. december 1. RaM – Radnóti Miklós vasárnap, 16:00 óra Művelődési Központ
1133 Budapest, Kárpát u. 23.

